

منبر برو و بگو خطا کردم!

آیت‌الله سید حسین فاطمی قمی، از شاگردان برجسته میرزا جواد آقا ملکی تبریزی می‌گوید: من در ایوان مدرسه فیضیه پس از نماز ظهر و عصر و خاتمه فرمایشات ایشان به عادت همه روز، منبر می‌رفتم. روزی پیش از ذکر مصیبت خاطره‌ای از تفریح اهل علم نقل کرده و گفتم چرا باید اهل علم در ماه رمضان که ماه عبادت است به تفریح

نکته‌ها

آیت‌الله بهجت (ره)

❖ **استفاده‌های معنوی و جسمانی از قرآن**
از مختصات اسلام این است که دارای معجزه خالده (قرآن) است که در همه وقت و همه جا و در دسترس همگان است. برخلاف معجزه حضرت موسی و حضرت عیسی (ع) که به دست خود آن‌ها و در زمان آن‌ها بود و اکنون در دست

بروند و درباره جلالت این ماه به دیگران تذکر ندهند؟ آن روز گذشت.
صبح روز دیگر در مسجد بالاسر، ایشان را دیدم؛ تا چشم شریفش به من افتاد، فرمود: دیدی روز قبل در حضور اشخاص مختلف از عوام و غیره چه کردی؟ چرا باید به این صورت اسم اهل علم و علما را ببری؟ مگر

پیروان آن‌ها هم نیست، ماشیعیان عقیده داریم قرآن، عدیل اهل بیت(ع) و اهل بیت(ع) هم عدیل قرآن هستند و میان آن‌ها جدایی وجود ندارد. آیا نمی‌توانیم از نظر به قرآن و اهل بیت(ع) استفاده‌های معنوی و جسمانی کنیم؟ آیا هیچ می‌دانیم که قرآن مانند سایر مکتوبات نیست؟ گویی

تفریح، غیرمشروع است؟ عرض کردم: خطا کردم، بفرمایید چه باید کرد؟ فرمود: منبر برو و بگو من خطا کردم.
برای من مشکل بود خطای خود را اظهار کنم، ولی سخنش در ذهنم بود، تا اینکه یک روز آقای شیخ ابراهیم ترک گفت: باید امروز به جای من منبر بروی. من نیز منبر رفتم، هنگام

قرآن موجودی ربوبی از عالم نور و روحانی است که در عالم اجسام و اعراض ظهور کرده‌است. به دلیل اینکه چیزهایی از آن برمی‌آید یابیده می‌شود که از اجسام و اعراض دیده نمی‌شود؛ بنابراین باید به‌طور یقین بفهمیم نگاه کردن به قرآن مثل نگاه کردن به سایر کتب نیست.

قرآن موجودی ربوبی از عالم نور و روحانی است که در عالم اجسام و اعراض ظهور کرده‌است. به دلیل اینکه چیزهایی از آن برمی‌آید یابیده می‌شود که از اجسام و اعراض دیده نمی‌شود؛ بنابراین باید به‌طور یقین بفهمیم نگاه کردن به قرآن مثل نگاه کردن به سایر کتب نیست.

تقویم شیعیه

آشنایی با ماه شوال و وقایع آن

در این ماه سبک بار هستید

شوال یا شوال المکرم دهمین ماه از ماه‌های قمری در گاه‌شماری اسلامی است. این ماه با عید فطر آغاز می‌شود، وقت مبارکی که امام سجاد(ع) درباره فضیلت آن به فرزندان خود فرمود: لَيْلَةُ الْقَدْرِ لَيْسَ دُونَ لَيْلَةِ الْقَدْرِ؛ شب (عید) فطر کمتر از شب قدر نیست (المراقبات، ص ۳۳۴). این ماه دارای وقایع مهم و مناسکی است که در ادامه با آن‌ها آشنا می‌شویم.

■ دلیل نام‌گذاری ماه شوال

در خصوص دلیل نام‌گذاری این ماه چند روایت وجود دارد. شوال به معنای بار برداشتن به قصد رفتن به جایی است. از آنجا که هنگام نام‌گذاری ماه‌های قمری، این ماه در فصل سیر و شکار رفتن عرب‌ها قرار گرفت، شوال نام‌گذاری شد. پیامبر اکرم(ص) در حدیثی وجه نام‌گذاری ماه رمضان را این می‌دانند که گناهان مؤمنان در آن می‌سوزد (رَمَضَ: سوخت) و ماه شوال ماهی که گناهان آن‌ها و تبعاتش برطرف شده‌است و هیچ گناهی باقی نمانده‌است (شألت فیه ذنوبهم). (سید بن طاووس، اقبال الاعمال، ۱۳۷۶ش، ج ۲، ص ۱۴)

■ وقایع مهم ماه شوال

با نگاهی به تقویم شیعه متوجه می‌شویم به جز روز بزرگ عید فطر، روزهای بزرگ دیگری نیز در این ماه وجود دارد. یکی از این ایام، روز شهادت امام صادق(ع) است. شهادت ایشان ۲۵شوال رخ داده‌است. از دیگر وقایع این ماه می‌توان به درگذشت عبدالعظیم حسنی (۱۵شوال ۲۵۲ق)، تخریب بقیع به دست وهابی‌ها (یوم الهمدم) (۸شوال ۳۴۴ق)، درگذشت آیت‌الله سید حسین بروجردی (۱۲شوال ۳۸۰ق) و ولادت سید محمدکاظم قزوینی فقیه، خطیب و نویسنده قرن ۱۴ هجری قمری (۱۲شوال ۱۳۴۸ق) اشاره کرد. همچنین با نگاهی به تاریخ اسلام متوجه می‌شویم در این ماه برخی از جنگ‌های مهم به وقوع پیوسته‌است. جنگ احد (۷شوال ۳ق) و شهادت حضرت حمزه عموی پیامبر یکی از آن‌هاست. همچنین جنگ حنین در ۴شوال سال ۸قمری انجام شده‌است.

یکی دیگر از درگذشتگان این ماه اباصلت هروی است. گفته می‌شود او که از اصحاب امام رضا(ع) بود چهاردهم این ماه درگذشته‌است. اباصلت، از راویان حدیث سلسله الذهب و همچنین راوی چگونگی شهادت آن حضرت به دست مأمون عباسی است. اباصلت حضور دو امام یعنی امام رضا(ع) و امام جواد(ع) را درک کرده‌است. برخی او را از یاران امام و عده‌ای اباصلت را خدمه ایشان معرفی کرده‌اند. درباره دیدار اباصلت با امام جواد(ع) نقل می‌شود زمانی که امام رضا(ع) در بستر شهادت بود، امام جواد(ع) از مدینه به توس آمده و گفت وگویی میان امام جواد(ع) و اباصلت رخ داده‌است. پس از شهادت امام رضا(ع) نیز دو ملاقات میان امام جواد(ع) و اباصلت گزارش شده‌است: یکی هنگام نماز خواندن امام جواد(ع) بر پیکر امام رضا(ع) بود و دیگری زمانی رخ داد که اباصلت به دستور مأمون زندانی شد و با معجزه امام جواد(ع) و حضور آن حضرت در زندان، رهایی یافت. گفته می‌شود اباصلت کتابی درباره شهادت امام رضا(ع) تألیف کرده که نجاشی از آن نام برده و ابن بابویه از آن در عیون اخبار الرضا(ع) استفاده کرده‌است. اینکه اخبار وفات امام رضا(ع) اغلب از اباصلت روایت شده، نشان از آن دارد که کتاب وی در این موضوع دست‌کم تا قرن پنجم و حتی ششم موجود بوده‌است. یکی از نقاط برجسته شخصیت اباصلت هروی، نقل فضائل امیرمؤمنان(ع) به‌ویژه حدیث «مدینه العلم» از زبان محدثان بنام اهل سنت است. خواجه اباصلت در ۳۳ق یا ۳۳۶ق در زمان حکومت طاهر بن عبد الله بن طاهر، در خراسان درگذشت. مدفن او در فاصله ۱۰ کیلومتری مشهدواقع شده‌است.

■ مناسک دینی در ماه شوال

ماه شوال به عنوان یکی از ماه‌های حج معرفی شده‌است. ماه‌های حج، ماه‌هایی هستند که زمان بجا آوردن اعمال حج قرار داده شده‌اند

مریم احمدی

شیروان | ماه‌های

پربرکت رجب، شعبان و رمضان سپری شد و ماه شوال فرا رسید. ماهی که آغازی برای عملی کردن مضامین والاو متعالی مناجات‌ها و دعاها در زندگی و مراقبت و حفظ سرمایه‌هایی است که در ماه رمضان بدست آورده‌ایم.

در گفت وگو با حجت الاسلام سید مسعود میریان، مدیر مرکز امور قرآنی آستان قدس رضوی از راه‌های حفظ این دستاوردها و تداوم آن‌ها شنیدیم. او تأکید می‌کند اعمال عبادی که در طول ماه مبارک رمضان انجام دادیم را باید پس از این ماه نیز ادامه دهیم تا بتوانیم از آثار روحی آن در راستای پاک بودن بهره بگیریم. یکی از مهم‌ترین این اعمال، تلاوت قرآن و گفت‌وگو با خداست.

■ روزه و پرورش روح تقوا در انسان

حجت الاسلام میریان در ابتدا با اشاره به روایتی از امام صادق(ع) می‌گوید: آن حضرت در روایتی به برخی از مراقبت‌های اخلاقی ماه پر عظمت رمضان اشاره کرده‌است. حضرت فرمود: «روزه، تنها دست‌کشیدن از طعم و آشامیدنی نیست بلکه برای آن شرطی است که تنها با رعایت آن، روزه محقق می‌شود و آن، نگهدانی معنوی و درونی است». وقتی روزه می‌گیریم باید حس امساک از گناهان و رهایی از هواهای نفسانی در ما ایجاد شود، چرا که روزه گرفتن به معنای رستگاری انسان و رهایی از قید و بندهایی است که او را از خداوند دور می‌کند و این کار فقط با تقوا انجام می‌پذیرد. وی ادامه می‌دهد: ماه رمضان تالار ضیافت الهی است و طبق فرمایش رهبر معظم انقلاب، این ماه قطعه‌ای از بهشت است که خدا در جهنم سوزان دنیای مادی ما را وارد آن می‌کند و فرصت می‌دهد خودمان را بر سر این سفره الهی در این ماه وارد بهشت کنیم. بعضی همان ۳۰روز را وارد بهشت می‌شوند؛ بعضی به

■ حفظ آثار معنوی رمضان

مدیر مرکز امور قرآنی آستان قدس رضوی تأکید می‌کند: اگر انسان‌ها تلاش کنند پس از ماه رمضان نیز عادت دوری از گناه را درون خود زنده نگه دارند، به طور یقین به مراتب والا‌یی از ایمان می‌رسند. لازم است مؤمنان روزه‌داری که در ماه رمضان روزه گرفته و خصلت‌هایی نیکو را در خود پرورش داده‌اند، با پایان این ماه مبارک نیز سعی در حفظ هر چه جدی‌تر این خصلت‌ها داشته باشند. اگر پس از ماه رمضان عادات دوری از گناه، دوری از دروغ، تهمت، شایعه‌پراکنی، توهین به دیگران و... را در وجود خود زنده نگه دارند، به مراتبی از ایمان می‌رسند که در تمامی موقعیت‌ها از لغزش‌ها و گناهانی که ممکن است گریبان آن‌ها را بگیرد، دور خواهند شد. اثر عبادت در ماه‌های رجب و شعبان و در نهایت ماه پرفیض رمضان باید در انسان بماند و موجب تقویت اراده او شود. در ماه رمضان به انسان دستور داده می‌شود از انجام برخی امور اجتناب کند. انسانی که بتواند برای رسیدن به قرب الهی

رسم بندگی

قرآن کتابی است که زیبا نوشته شده و باید زیبا خوانده شود

تلاوت آداب دارد

زمان پیامبر(ص) شنیده‌ایم که مشرکان چگونه هنگام تلاوت پیامبر(ص) مبهوت می‌شدند و ایمان می‌آوردند. این زیبا خواندن هم بر خود آدم تأثیر می‌گذارد و هم بر دیگران. پیامبر(ص) هم روی این صوت خوش تأکید زیادی داشتند: «هر چیزی زبنتی دارد و صدای خوش، زینت قرآن است».

■ خانه‌هایتان را نورانی کنید

تلاوت قرآن مکان و زمان خاصی ندارد. در هر مکان و زمانی خوانده شود، به آن مکان و زمان شرافتی می‌دهد. اما دو مکان شرافت بیشتری دارد: خانه و مسجد.

حتماً دیده‌اید وارد بعضی خانه‌ها که می‌شوی، آرامش و صفای خاصی دارد. این خانه‌ها محل نزول ملائک هستند. خانه‌ای که در آن قرآن خوانده شود، هم در روح و کالبد آن تأثیر زیادی دارد و هم در روح و کالبد ساکنانش. پیامبر(ص) فرمودند: «خانه‌هایتان را با نماز و قرائت قرآن نورانی کنید. خانه‌هایی که در آن قرآن تلاوت نشده و یادی از خدا نشود، برکتش کم شده و ملائکه از آن‌ها دوری می‌کنند و در عوض، شایطین به این خانه‌ها راه می‌یابند».

مسجد هم که خانه‌خدا روی زمین است و چه بهتر است در خانه خدا، عبادت و یاد خدا هم شود.

■ مثل نشستن مقابل استاد

قرآن کتاب معمولی نیست که آن را روی زمین گذاشت یا در هر حال و شکلی خواند. نحوه نشستن آدم در مقابل قرآن، نخست بر خود آدم و خضوع و خشوعش تأثیر می‌گذارد، دوم، احترام

قرآن حفظ می‌شود. خوب است قرآن را جایی بلندتر از زمین قرار دهیم؛ حال یا روی میز یا روی رحل یا روی دودست خود. باید بدانیم هیچ‌گاه، هیچ چیزی را روی قرآن نگذاریم، بلکه همیشه قرآن را روی هر چیزی قرار دهیم، زیرا ارزش قرآن از هر چیز دیگری بیشتر و بالاتر است؛ عارف و مفسر قرآن مولی محسن فیض کاشانی درباره چگونه نشستن در مقابل قرآن این‌طور می‌گوید: «هنگام تلاوت، شایسته‌است رو به قبله باشد و سر خود را پایین اندازد، چهار زانو بنشیند و به جایی تکیه نکند و نشستن او در چهره متکبران نباشد. اگر شرافتی می‌دهد، اما دو مکان شرافت بیشتری دارد: خانه و مسجد.

توصیه این است هنگام ورود و خروج اشخاص در هر مقام و رتبه‌ای که باشند به مجالس قرائت قرآن، برخاستن از زمین به عنوان تواضع، در مقابل قرآن شایسته نیست، مگر اینکه قرآن را ببندید و سپس از جا برخیزید.

■ با چشم و دل بخوانید

چه قرآن را حفظ باشید و چه نباشید، بهتر است به قرآن نگاه کنید و بخوانید. امام رضا(ع) فرمودند: «نگاه کردن به سه چیز عبادت است: نگاه به پدر و مادر، نگاه به قرآن، نگاه به دریا». تأکیدات زیادی هم شده که به قرآن نگاه کنید، حتی اگر بلد نبودید بخوانید. انگار از راه چشم، دل آدم هم نورانی

می‌شود. در روایتی هم از پیامبر(ص) نقل شده: «چیزی برای شیطان سخت‌تر و کوبنده‌تر از تلاوت قرآن نیست، آن هم از روی مصحف و با نگاه کردن در آن».

بهتر است قاری یا مستمع قرآن با قرائت و یا شنیدن آیات رحمت و بهشت، از خداوند تقاضای رحمت و بهشت کند و پس از قرائت و شنیدن آیات عذاب و جهنم، از آن به خداوند پناه‌برد.

امام جعفر صادق(ع) می‌فرماید: «... و هنگامی که به آیه‌ای رسیدی که در آن ذکر بهشت بود، مکث کن و از خدا بهشت را طلب کن و هنگامی که به آیه‌ای رسیدی که در آن ذکر آتش جهنم و عذاب بود، مکث کن و از آتش جهنم به خداوند پناه‌بر».

